

Hagkvæmni kornræktar

Fundur í Árhúsum Helli

27.nóvember2009

Runólfur Sigursveinsson
Búnaðarsambandi Suðurlands

Þróun ræktunar

	2004	2005	2006	2007	2008
Fjöldi kornbænda	410	518	457	430	453
Fjöldi hektara	2.900	3.600	3.600	3.600	4.330
Framleiðsla	11.000	11.000	11.500	11.500	14.700
Meðaluppskera	3,8	3,1	3,2	3,2	3,4
Tonn/ha af þurru korni (85%)					

Innlendur markaður fyrir bygg og aðrar korntegundir

- ▶ Framleidd tæplega 15.000 tonn árið 2008 af íslensku byggi
  - **Væntanlega heldur meiri framleiðsla 2009**
- ▶ Heildarnotkun korns 2008 var **68.000 tonn.**
- ▶ 78% heildarnotkunar er innflutt korn;
  - Maís 21.600 tonn
  - Hveiti 19.700 tonn
  - Bygg (innflutt) 11.600 tonn
  - **Bygg (íslenskt) 15.000 tonn**

Ca. 68.000
tonn

Tvöföldun framleiðslunnar ?

- ▶ Sett hefur verið spá um allt að tvöföldun íslensku framleiðslunnar á tiltölulega skömmum tíma
(sjá m.a skýrslu “Kornrækt á Íslandi – tækifæri til framtíðar –”) Þetta myndi þýða ca. 25 – 30.000 tonn og 7 til 9 þúsund hektara lands.
- ▶ Þessi framtíðarsýn háð ýmsum þáttum, m.a. verðþróun erlendis, gengisþróun og ræktun annarra fóðurtegunda.

Hagkvæmni íslenskrar kornræktar ræðst af...

- ▶ 1. Ræktunarkostnaði
- ▶ 2. Nýtanlegri uppskeru
- ▶ 3. Verkunarkostnaði
- ▶ 4. Viðmiðunarverði á heimsmarkaði og gengisþróun

Á næstu misserum mun
hagkvæmni íslenskrar
kornræktar aukast í samanburði
við innflutt korn ?

1. Ræktunarkostnaður

- ▶ Plæging og herfing 13.000 kr/ha
- ▶ Sáning, áburðardreifing, völtun 10.000 kr/ha
- ▶ Áburður (350 kg) 24.000 kr/ha
- ▶ Sáðkorn (200 kg/ha) 22.000 kr/ha
- ▶ Kornskurður 15.000 kr/ha

Kostnaður óháð uppskeru: 84.000 kr/ha

Uppskeyra 3 tonn => 28 kr/kg

Uppskeyra 4 tonn => 21 kr/kg

Kostnaður við þurrkun: 10 – 17 kr/kg

2. Nýtanleg uppskera

- ▶ Stærsti áhrifaþáttur er uppskerumagn á hektara
- ▶ Meðaluppskera er hægt vaxandi, þarf að nást 3,5 – 4,0 tonn/hektara.
- ▶ Aukin verkþekking => aukið ræktunaröryggi
- ▶ Kynbætur skila sífelld betri yrkjum
- ▶ Breytingar á veðurfari, hækkun hitastigs

3. Verkunarkostnaður

- ▶ Verkunarkostnaður (þurrkun) mun trúlega lækka:
- ▶ Einhver aukning jarðvarma við þurrkun
- ▶ Þurrefni korns við skurð mun hækka vegna betri yrkja og hærri meðalhita
- ▶ Betri nýting þurrkunarstöðva. Afköst núna 3.500 til 6.500 tonn á Suðurlandi

4. Verðþróun erlendis og gengisþróun

- ▶ Heimsmarkaðsverð hækkaði verulega um mitt ár 2006. Náði hámarki í júlí 2008, 250 USD eða um **30.500 kr/tonnið** (dollar=122 ísl kr.)
- ▶ Féll síðan aftur, líklegt verð næstu misseri 120 til 150 dollarar/tonnið. (**14.600–18.300**)
- ▶ Til lengri tíma mun verðið **hækka enn frekar**; aukin eftirspurn frá Kína, Indlandi og fleiri Asíulöndum.
- ▶ Samkeppni um land og breytingar á veðurfari

Forsendur aukningar í kornrækt

- ▶ **Þurrkun kornsins** – auka afköst núverandi þurrkstöðva og mögulega fleiri stöðvar, ath. staðsetningu við ræktunarlönd
- ▶ Regluverk um um meðhöndlun og flutning á korni
- ▶ Koma upp samræmdri gæðaflokkun á korni, rúmpyngd á þurru korni auðveldasti mælikvarðinn

Hvar liggja mörkin í hagkvæmni ?

- ▶ Getur verið erfitt að meta hana þegar bændur horfa á hana sem hluta af jarðræktarskipulagi búsins

Þá þarf að líta á heildarhagkvæmni fóðuröflunarinnar og fóðrunar og þá þátt kornsins í henni

- ▶ Öðru máli gegnir ef miðað er við að selja hluta eða allan hlut uppskerunnar – auðveldara að meta hagkvæmni

Skýrslan: “Kornrækt á Íslandi – tækifæri til framtíðar–”

- ▶ Reynt að leggja mat á hagkvæmni kornræktar.
- ▶ Tekið mið af nokkrum forsendum:
  - ▶ 70 kg N/ha, verð miðað við haust 2008
  - ▶ Kaupverð byggs inn á býli 38,80 kr/kg
  - ▶ Söluverð frá bæ 30 kr/kg
  - ▶ Leiguverð á landi 10.000 kr/ha
  - ▶ Sáðkorn 200 kg/ha

KORNÆKT Á ÍSLANDI
- TÆKIFÆRI TIL FRAMTÍÐAR -

Skýrslan: “Kornrækt á Íslandi – tækifæri til framtíðar–” frh...

- ▶ Vextir 10%
- ▶ Vélapátturinn metinn út frá stofnkostnaði, endingu og nýtingu.
- ▶ Dæmi um nýtingu: Þreskivél notuð að 300 hekturum og sáðvél sömuleiðis
- ▶ Manntími á vél 2.000 kr/klst
- ▶ Þurrkunarbúnaður svipaður að stofnkostnaði við olíuþurrkun og heitavatnsþurrkun

KORNRÆKT Á ÍSLANDI

- TÆKIFÆRI TIL FRAMTÍÐAR -

Hagkvæmni....

Borin saman mismunandi dæmi, meðal niðurstaðna eru:

➔ 1. Fyrir 40 kúa bú borgar sig að fara út í kornrækt, ef býlið er á góðu kornræktarsvæði, samnýta tæki og aðgengi að verkkunnáttu. Uppskeyra þarf að vera 3,5–4 tonn/ha –háð hálmsölu, ræktun til eigin nota allt að 40 tonnum

KORNRÆKT Á ÍSLANDI

- TÆKIFÆRI TIL FRAMTÍÐAR -

Hagkvæmni....

➔ 2. Á 60 kúa búi borgar sig að vera í kornrækt ef fer saman **góð ræktunarskilyrði**, verkkunnátta og samnýting tækja. Mörkin virðast liggja við **3–3,5 tonna uppskeru – háð hálmsölu** – fyrst og fremst ræktun til eigin nota, allt að 60 tonn.

Sala á korni getur einnig komið til greina, háð nýtingu tækja og einingaverðum í áburði og sáðvöru.

KORN RÆKT Á ÍSLANDI

- TÆKIFÆRI TIL FRAMTÍÐAR -

Hagkvæmni....

- ➔ 3. Sérhæfð kornræktarbú með 300 til 500 hektara ræktun og notkun eigin tækja og þurrkbúnaðar. Góð kornræktarskilyrði og nægilegt land. Þar þarf uppskera að vera um 3,5 tonn/hektara að teknu tilliti til landleigu og hálmsölu.
- ▶ Öll sala út af búinu – Ekki er grundvöllur nema fyrir örfáum slíkum einingum á landinu.
  - ▶ Æskileg nálægð og sala til stórnotenda
  - ▶ Mjög áhættusamur rekstur

KORNÆKT Á ÍSLANDI
- TÆKIFÆRI TIL FRAMTÍÐAR -

Til að ná fram aukinni hagkvæmni.....

- ▶ Góð ræktunarskilyrði – fjölbreytt nýting
- ▶ Kornrækt á kjarnasvæðum
- ▶ Nýting lífræns áburðar – svínaskítur, slóg
- ▶ Nýting eigin sáðkorns að hluta
- ▶ Samstarf við fóðurfyrirtæki
- ▶ Sölusamningar við aðra bændur
- ▶ Fjölbreyttari nýting hálms
- ▶ Orkugjafar við þurrkun
- ▶ Nýta tiltækt húsnæði ef það er til staðar

Hagkvæmni íslenskrar kornræktar mun aukast til lengri tíma ef:

- ▶ **Nýtanleg uppskera eykst;**
ræktunarskilyrði, verkkunnátta, kynbótastarf
- ▶ **Verkunarkostnaður lækkar;**
jarðvarmanotkun við þurrkun, betri yrki, betri
veðurfarleg skilyrði
- ▶ **Heimsmarkaðsverð á korni hækkar.**

Að lokum

- ▶ Hagkvæmni kornræktar er bæði háð ýmsum utanaðkomandi þáttum og eins innri þáttum
- ▶ **Verðpróun erlendis afgerandi og gengispróun íslensku krónunnar**
- ▶ Stuðningsform opinberra aðila, hliðartekjum vegna kornræktarinnar (hálmsala og nýting hálms)
- ▶ Verkþekking sífelld að aukast og betri yrki => gefur væntingar um meiri uppskeru og fjölbreyttari nýtingu

Að lokum

- ▶ Nánari upplýsingar má m.a. finna á heimasíðu www.bsssl.is
- ▶ Þar er að finna kornræktarlíkan þar sem fólk getur sett “sínar” tölur inn til að meta kostnað og mögulegan ávinning
- ▶ Skýrsluna “Kornrækt á Íslandi – tækifæri til framtíðar” er að finna á heima vef sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytis; www.sjavarutvegsraduneytid.is

KORNÆKT Á ÍSLANDI

- TÆKIFÆRI TIL FRAMTÍÐAR -

